

Osaajapulaan vastataan yhteistyössä

Yhteiskunnan ja työelämän nopea muutosvauhti haastaa koko koulutusjärjestelmää. Yli puolessa avautuvista työpaikoista tullaan edellyttämään korkeakoulutasoista osaamista. Myös geneeristen taitojen ja yleissivistyksen merkitys kasvaa entisestään. Samalla perinteiset ammatit eivät ole yhtä vetovoimaisia kuin ennen. Osaaminen vanhenee myös nopeasti. On mietittävä, milloin tarvitaan nopeaa ja ketterää osaamista ja milloin pidempi koulutus on tarpeen. Suomen väestörakenteella osaajapulaa ei ratkaista ilman koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa. Samat ratkaisut eivät toimi kaikkialla, sillä osaajapula kohtelee alueita eri tavoin. Yhteistyötä eri toimijoiden kanssa on tehtävä koulutusalan vetovoiman parantamiseksi.

- Oppilaitoksille ja korkeakouluille annetaan mahdollisuudet vastata omatoimisesti **nopeisiin osaajatarpeisiin** sekä väestörakenteen muutoksiin.
- Toisen asteen koulutus, taiteen perusopetus sekä vapaa sivistystyö organisoidaan yksityismuotoiseksi (säätio, osakeyhtiö ja yhdistys). Samalla väljennetään koulutusten normeja ja lupamenettelyjä. Kun julkinen rahoitus maksetaan suoraan koulutuksen järjestäjälle, se kohdentuu tarkoitukseensa läpinäkyvästi.
- **Osaamistarpeiden ennakointityötä** kehitetään rohkeammaksi ja laaja-alaiseen yhteistyöhön perustuvaksi, ja siinä hyödynnetään uuden teknologian mahdollisuudet.
- Otetaan käyttöön toimintatavat, joissa ennakointitieto yhteiskunnan ja työelämän osaamistarpeista kytketään ketterästi koulutusjärjestelmän toimintaan.
- **Järjestämislupien ja koulutusvastuiden** sääntelyä uudistetaan niin, että ne perustuvat selkeisiin kriteereihin. Kehitetään laatuarviointeja. Mahdollistetaan koulutuksen ja tutkintojen tarjoaminen muilla kuin kansalliskielillä. Koulutusvastuita kehitetään kansallisena kokonaisuutena.
- **Työnantajilla on kannustimet** toimia yhteistyössä kouluttajien kanssa sekä opetuksessa että tutkimuksessa.
  - Koulutuksen kehittämisessä ja hankerahoituksessa painotetaan yritys yhteistyötä. Rakennetaan silta TKI-toiminnasta jatkuvaan oppimiseen.
  - Jatkuvan oppimisen markkinaehtoisen tarjonnan esteet ja hintasääntely poistetaan.
  - Digitaalisilla alustoilla maksuttomat ja markkinaehtoiset erilaiset tutkinnot, tutkinnon osat ja muut osaamiskokonaisuudet ovat tarjolla työnantajille ja työntekijöille.
  - Tutkintojen osien ja moduulien brändäykseen ja markkinointiin tehdään yhtenäiset kansalliset käytännöt.
- Yksityishenkilöille annetaan mahdollisuus vähentää kaikki itse maksamansa koulutus verotuksessa.
- **Maahanmuuton** väyliltä poistetaan esteet ja Suomeen tulo on sujuvaa. Suomeen halutaan tulla töihin, tutkimaan, opettamaan ja opiskelemaan. Julkiset palvelut ja koulutus ovat saatavilla myös englannin kielellä. Suomessa opiskelleet saavat jäädä Suomeen.
  - Englanninkielisen koulutuksen lupien myöntämisen lisääminen
  - Englanninkielinen ylioppilastutkinto mahdolliseksi
  - Lupaprosessit nopeiksi ja sujuviksi. Hakukäytäntöjä on tarpeen keventää esimerkiksi hyödyntämällä pohjoismaista edustustoverkostoa.
- Suomalaisen koulutuksen maine ja laatu hyödynnetään maailmalla. Poistetaan kaikki lainsäädännölliset ja rakenteelliset esteet **koulutusvienniltä** ja toimijoiden yhteistyöltä.